

Зарубіжні авторські зібрання

Тадеуш

А
оленга-
Мостовиц

Щоденник
пані Ганки

Роман

Харків
«Фоліо»
2019

Мій щоденник

Боже мій! Чи є серед нас, жінок, хоч одна така, котра не була б упевнена, ніби її особисті переживання, думки та почуття настільки оригінальні й цікаві, що їх варто записати й надрукувати окремою книжкою. Це ж бо справжнє щастя — розповісти всім людям на світі про свої таємниці, зворушити серця, відчутти щирий відгук тисяч душ, які живуть одними думками з тобою! А ще й свідомість того, як твої зізнання можуть стати в пригоді багатьом іншим жінкам, котрі опинилися в такій же скруті, і ти їм допоможеш своїм досвідом переможно з неї вийти...

Те, про що я хочу розповісти, почалося в перші дні січня, одразу ж після Нового року. Як зараз пам'ятаю, був то...

Вівторок

Від самого ранку душу мені точили лихі передчуття. Здається, я ще сказала про це Тулі, коли ми зустрілись опівдні в «Сімі». Я навіть не завважила, що вийшла з помешкання у вуальці, яка зовсім не пасувала до мого капелюшка. Яцек не прислав мені машини, і я мусила їздити в своїх справах на таксі. Коли повернулася додому, було вже близько четвертої. Я не сумнівалася, що Яцек пообідав без мене, і, власне, тому зайшла до його кабінету, аби трохи помститися йому за це. Останнім часом, а точніше кажучи десь після Різдва, він став не такий уважний і делікатний у поводженні зі мною, як колись. Здавалося, щось його непокоїть.

Яцека в кабінеті не було, його домашня куртка лежала на канапі. Отже, він іще не обідав, бо затримався на конференції.

Я саме подумала про це, коли мій погляд спинився на письмовому столі: там лежала нерозібрана денна пошта. Я машинально заходила її переглядати.

Прошу мені повірити, що я ніколи не читаю чоловікових листів, особливо відтоді, як одного разу в мене розірвався

конверт, та ще й так нещасливо, що Яцек те помітив. Він не промовив ані слова, проте мені стало дуже незручно. Адже він міг подумати, що я стежу за ним, що підозріваю його в зраді і взагалі здатна на будь-які капості.

Проте цього разу я вирішила порушити свої принципи. Тепер благословляю це рішення, бо, як виявилось, вчинила слушно.

То був лист у довгому, елегантному конверті, надписаному гарним круглим почерком. На марці — варшавський штемпель. Якби навіть конверт не пахнув дорогими парфумами, я все одно здогадалася б, що то лист від жінки.

Взагалі, я в житті ніколи не ревнувала і гидую цим почуттям. Проте мій здоровий глузд не міг не визнати небезпеки, що її підказала мені незрадлива інтуїція. Відкинувши будь-яку обережність, я розклеїла конверта. Лист був короткий. Ось він:

«Мій любий!

Я уважно прочитала твої доводи. Можливо, вони й переконали б мене, якби до цього не долучалися почуття. Адже я досі не можу тебе забути, тому й приїхала сюди, тому й шукала тебе.

Скандалу я також не хочу. Мені не треба, щоб ти опинився за ґратами. Але разом з тим не маю ані наміру, ані найменшого бажання відцуратися свого чоловіка.

Може, я тоді повелася не дуже гарно, що покинула тебе і не попросилась, але, як писала тобі в першому листі, мене змусили до цього надзвичайні обставини. Щоправда, живу я тепер під своїм дівочим прізвиськом, та це не змінює того факту, що я твоя дружина і що ти, по суті, став двоєженцем, узявши шлюб зі своєю нинішньою подругою. Це надто серйозне питання, аби обговорювати його в листах. Тому прошу, завітай до мене в готель. Я чекатиму на тебе завтра вранці, від 11-ї до 12-ї.

Завжди, а принаймні знову!

твоя Б.».

Я перечитувала цього листа багато разів. Чи треба казати, як він мене вразив, налякав, приголомшив. На третьому році подружнього життя довідатись, що твій чоловік — зовсім не твій чоловік, а ти зовсім не його дружина, що людина, з якою ти живеш під однією покрівлею, може щохвилини

опинитися у в'язниці, що від самої примхи якогось там бабиська може залежати твоє життя, твоя репутація, твоє суспільне становище!.. Жах, та й годі!..

Минуло чимало часу, перш ніж я трохи опам'яталась і спромоглася ретельно заклеїти конверта. Не мала й гадки, що мені далі робити. Спочатку хотіла їхати та й шукати Яцєка, щоб вимагати від нього пояснень; відтак мене осінила думка зібрати натомість речі й податися до своїх, полишивши все інше на батька; зрештою, я зателефонувала мамі, але, на щастя, не сказала їй ані слова про те лиховісне відкриття.

Леле, якою ж самотньою почувалась я на світі! Не мала нікого, перед ким виплакати, з ким би порадитись. Жодна з моїх подруг не вміла тримати язика за зубами, і назавтра по всенькій Варшаві пішов би поголос. Залишався один Тото.

Звісно, я могла довіритись йому беззастережно. Він справжній джентльмен. Але чим би він тут допоміг? До того ж він стільки разів казав мені, що ми не повинні обтяжувати одне одного нашими клопотами. Либонь, це трохи егоїстично з його боку, але цілком слушно. Ні, не скажу йому ані слова. Та й, зрештою, я згоріла б від сорому. З моїх давніх добрих приятелів, що могли б мені зарадити, у Варшаві теж нікого не було. Марись Валентинович подався малювати й полювати аж до Канади. Єжи Залевський нудьгував у Женеві, д'Омервіль саме поїхав у відпустку, а Доленга-Мостович жив у якомусь селі.

Я радий, що п. Реновицька залічила мене до своїх давніх приятелів. Однак, щоб уникнути якихось непорозумінь і припущень, котрі могли б спасти на думку читачам, зазначу, що дружба наша, хоча вона й справді давня, — ще відтоді, як пані Ганка тільки-но закінчила гімназію, — завжди мала характер, так би мовити, братерський. У січні 1938 року я справді проводив час у селі і про нещастя, яке спіткало подружжя Реновицьких, довідався лише згодом. *(Примітка Т. Д.-М.)*

Зрозуміло, що на прийом до Дубенських я не пішла, хоч мені й прислано нову сукню, яка мені дуже личить. Треба її тільки трохи підкоротити, на якихось півпальця. Боже милий! То була б перша у Варшаві паризька сукня в цьому сезоні. А вже в п'ятницю дами з французького посольства покажуться в нових вбраннях. Останнім часом мене обсідають невдачі.

Врешті-решт я вирішила нічого не робити й чекати, доки повернеться Яцєк. Не знала ще навіть, чи зажадаю од нього

Найлегше було б поговорити з ним по щирості і сказати просто у вічі: «Я повелася нечесно. Відкрила листа, адресованого тобі, і з нього дізналася, що ти двоєженець, що ти вже мав дружину і обдурив мене, видавши себе за парубка. Отож я маю право вимагати пояснень».

Цікаво, як повівся б тоді Яцек? З його вразливістю, з його гіпертрофованим почуттям власної гідності... Передусім, із суто чоловічою логікою, він вичитав би мені за отого листа, що його я так необачно відкрила. А тоді, виведений на чисту воду, скомпрометований і принижений, можливо, й зненавидів би мене за те, що я підступно виявила його таємницю. Може, покинув би мене й вернувся до тієї жінки? А то й-хто зна чи не пустив би собі кулю в лоба?

Звісно, я могла б запобігти цьому, могла б запевнити його, що мої почуття до нього лишилися незмінні, і допомогти йому дати відсіч тій шантажистці. Та в кожному разі ця ганебна історія назавжди запала б між нами чорною тінню. Сама думка про те, що я знаю про його злочин, зрештою викликала б у ньому неприязнь до мене. Адже Яцек ніколи більше не міг би дорікнути мені ані словом: боявся б, що я нагадаю про його двоєженство.

Ні, ні в якому разі не можна натякати, що мені про це щось відомо.

І тільки десь перед ранком у мене сяйнула щаслива думка: дядько Альбін Нементовський — ось єдина людина, до якої можна звернутися за порадою.

Середа

Боже, який жахливий день! Яцек, звичайно, пішов на те побачення. Всі мої хитрощі були марні. Коли виходив з дому об одинадцятій, я попрохала його прислати назад машину, сподіваючись дізнатись од водія, в якому готелі був Яцек. Але він взагалі не поїхав своєю машиною: у вікно я бачила, що сів у таксі.

«Б» — то може бути перша літера як імені, так і прізвища. На мою думку, варті уваги три великих готелі: «Європейський», «Брістоль» і «Полонія». В котрому вона мешкає? Хоча б знати, скільки їй років і яка вона з себе...

Дядько Альбін не мав телефону, і мені довелось їхати аж на Жолібож¹, аби лиш довідатися, чи він вдома. Я чекала на сходах понад годину і дуже змерзла. До того ж неабияк потерпала, щоб хтось мене там не побачив. А то батьки мене добре насварили б. Зрештою я залишила дядькові свою візитну картку і на ній написала, що приїду ще раз о шостій.

Яцек прийшов обідати дуже знервований. Я помітила, що він намагається вдати, ніби їсть з апетитом. Мені аж плакати хотілось. Після обіду зненацька сказав:

— Сьогодні ввечері їду до Парижа.

Я зацікавилася. Адже це могло означати щось дуже погане. Він, мабуть, помітив, що я зблідла, бо швидко додав:

— Їду всього на три дні.

— Це обов'язково? — спитала я. — Доконче маєш їхати саме тепер?

Він удавано здивувався.

— Як це — «саме тепер»?

Я трохи знітилася.

— Та нічого особливого. Просто я спитала, чи не можна відкласти цю подорож: Адже сам знаєш, що ми мусимо декого обов'язково відвідати.

Кортіло запитати, чи він їде сам. Найбезглуздіші здогади роїлися в голові. Може, Яцек вирішив повернутися до тієї жінки, може, вони тікають разом?.. Але ж може бути й таке, що Яцек виїжджає, щоб сховатись од неї. Ну чому він не хоче поговорити зі мною відверто? Невже не довіряє мені?! А отой його вираз обличчя — такий, наче він чекає моїх подальших запитань і вже наперед має на них готові відповіді. Як це прикро бачити!..

— Здається, — озвався нарешті Яцек, — тебе дивує моє відрядження. Але ж мені раз у раз доводиться кудись їхати.

— Ні-ні. Нічого мене не дивує. Сказати, щоб запакували тобі фрак?

Він похитав головою.

— Не треба. Два костюми — ото й тільки. Я не хочу брати великої валізи, бо думаю повернутися літаком.

— За три дні?

— Так. Найпізніше за чотири.

¹ Район Варшави.

Зміст

Передмова	3
Мій щоденник	4
Епілог	300

Літературно-художнє видання

Серія «Зарубіжні авторські зібрання»

ДОЛЕНГА-МОСТОВИЧ Тадеуш

ЩОДЕННИК ПАНІ ГАНКИ

Роман

Переклад з польської

Головний редактор *О. В. Красовицький*
Відповідальна за випуск *Л. І. Вакуленко*
Художній редактор *О. А. Гугалова-Мешикова*
Технічний редактор *Г. С. Таран*
Комп'ютерна верстка: *І. Л. Цибульник*
Коректор *А. М. Гончаченко*

Підписано до друку 10.06.19. Формат 84×108 ¹/₃₂.
Умов. друк. арк. 15,96. Облік.-вид. арк. 17,19.
Тираж 1500 прим. Замовлення № .

ТОВ «Видавництво Фоліо»
вул. Римарська, 21А, м. Харків, 61057
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 5244 від 09.11.2016

Сайт та інтернет-магазин видавництва: www.folio.com.ua
Електронна адреса: market@folio.com.ua

Надруковано з готових позитивів у ТОВ «Видавництво Фоліо»
вул. Римарська, 21А, м. Харків, 61057
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 5244 від 09.11.2016